

Tilstandsrapport til kommunestyrene 2024

Barnevernstjenesten i Trysil og Engerdal
Per 31.12.2023.

Innhold:

1.0	Formål/hensikt	s. 3
2.0	Om barnevern	s. 3
3.0	Presentasjon av enheten	s. 4
4.0	Sentrale temaområder	s. 4
4.1.	Bakgrunnsinformasjon/demografi	s. 4
4.2.	Meldinger	s. 4
4.3.	Undersøkelser	s. 6
4.4.	Tiltak	s. 8
4.5.	Kvalitet	s. 10
4.6.	Økonomi	s. 12
5.0	Samarbeid	s. 13
6.0.	Utfordringsbildet	s. 14

1.0 Formål/hensikt:

Formålet med tilstandsrapporten er å gi kommunestyret bedre innsikt i tilstand, utvikling og viktige problemstillinger i barnevernet. Målet er bedre prioriteringer og kontroll i kommunene. Det er et lovkrav med en slik årlig rapport fra barnevernstjenesten, og denne rapporten er den femte for Trysil og Engerdal.

Kommunens øverste politiske og administrative ledelse har det overordnede ansvaret for at barnevernstjenesten forvaltes i tråd med gjeldende regelverk og at tjenestene er forsvarlige. Kommunen har ansvar for å sikre at den kommunale barnevernstjenesten utfører sitt arbeid i tråd med regelverket, slik at barn og familier får den hjelpen de har behov for. For å kunne ta dette ansvaret, trenger kommuneledelsen kunnskap om og innsikt i barnevernet. Kommuner som jobber godt med faglig utvikling av barnevernet og samordning av tjenestetilbudet, kjennetegnes ofte av at den politiske og administrative ledelsen er tett på barnevernstjenesten, vurderer kvaliteten i egne tjenester og stiller klare forventninger.

I mange tilfeller er det en utfordring at barnevernets arbeid er lite kjent blant lokale beslutningstakere. Dette kan bidra til at tjenestens viktige arbeid ikke blir prioritert i tilstrekkelig grad. En god tilstandsrapport gir både politikere, kommuneansatte og befolkningen innsikt i hvordan barnevernet jobber, og hvilke problemstillinger tjenesten møter.

2.0 Om barnevern

Barnevernstjenestens formål er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid, at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse samt å bidra til at barn og unge får gode og trygge oppvekstsvilkår. Dette innebærer bl.a. rett og plikt til å undersøke enkeltsaker, treffe vedtak iht. loven, gi råd og veiledning, forberede saker for behandling i barneverns- og helsenemnda og iverksette og følge opp vedtak.

Barnevernet skal utøve sin virksomhet med respekt for og så langt som mulig i samarbeid med barnet og barnets foreldre. Hensynet til barnets beste er det overordnede. Arbeidet og ansvaret reguleres primært av Lov om barnevern (trådte i kraft 1.1.2023) samt Forvaltningsloven. Barnevernsloven er en rettighetslov, og dette understreker barns stilling som et rettssubjekt med egen rett til omsorg og beskyttelse. Et barn har rett til nødvendige tiltak når vilkårene for tiltaket er oppfylt. Loven inneholder også krav til forsvarlighet.

3.0 Presentasjon av enheten

Barnevernstjenesten har fra 1. oktober 2015 vært organisert som en interkommunal tjeneste mellom Trysil og Engerdal, med Trysil som vertskommune. Tjenesten er lokalisert i Skredderbakken 8b og 8c. Per 31.12.2023 har tjenesten 10,7 faste årsverk.

Fordeling av årsverk:

Leder: 1,0

Nestleder/saksbehandler: 1,0

Merkantil: 0,7

Saksbehandlere, herunder ansvar for omsorg: 7,0

Familieveileder: 1,0

4.0 Sentrale temaområder

4.1. Bakgrunnsinformasjon/demografi

Trysil har i 3. kvartal 2023 totalt 6.559 innbyggere, ifølge SSB. Av disse er 1.238 i aldersgruppa 0-19 år.

Engerdal har i 3. kvartal 2023 totalt 1.396 innbyggere, ifølge SSB. Av disse er 234 i aldersgruppa 0-19 år.

4.2. Meldinger

For at barnevernstjenesten skal kunne gi barn og unge riktig hjelp til rett tid, er vi avhengige av informasjon fra andre. Alle offentlig ansatte har plikt til å gi opplysninger til barnevernet bl.a. når det er grunn til å tro at

- Et barn blir mishandlet i hjemmet
- Det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt
- Når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker

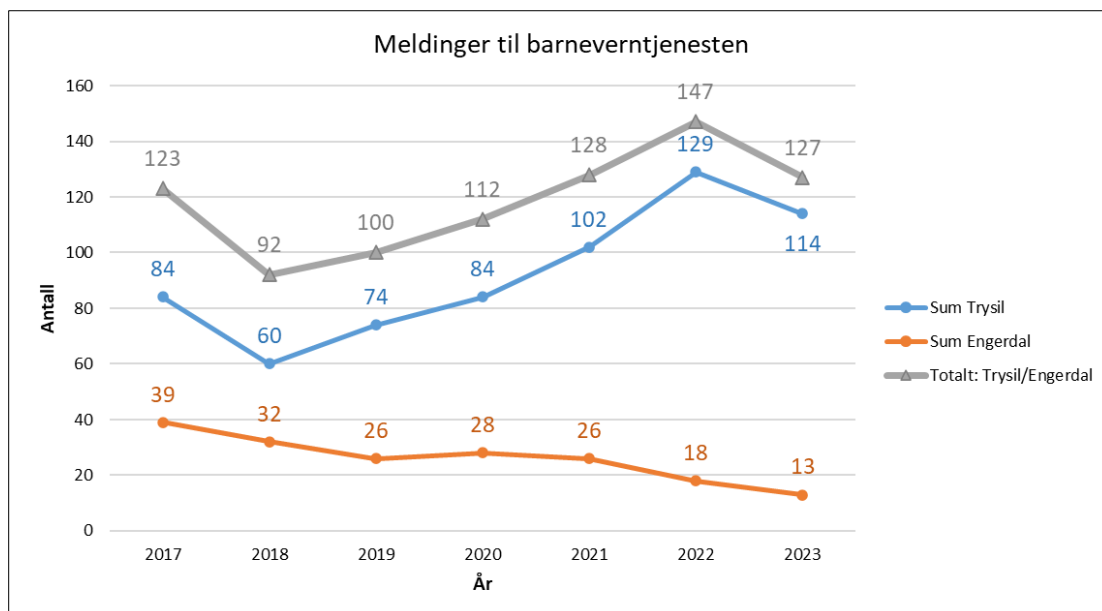
Meldere 2023:

MELDER	TRYSIL	ENGERDAL
Politi	15	2
Barnevern/BV-vakta	30	3
Helsestasjon	6	0
Fam./nettverk	32	2

NAV/rus/flyktning	0	0
Skole	4	0
Barnehage	4	0
Psykatri	2	0
Anonym	1	0
Lege/sykehus	15	0
Asylmottak/VO	0	4
PPT	0	0
Andre	5	2
SUM	114	13

Bakgrunnen for bekymringsmeldingene varierer, men de mest vanlige meldingsgrunnlagene i 2023 er vold, bekymring for psykiske vansker og/eller rus hos foreldre, og høy grad av konflikter hjemme.

Barnevernstjenesten skal snarest, og senest innen en uke, gjennomgå innkomne meldinger og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelser etter bvl. § 2-2.

MELDINGER		Antall 2023	Antall 2022	Antall 2021	Antall 2020
Sum Trysil		114	129	102	84
Sum Engerdal		13	18	26	28
TOTALT: Trysil/Engerdal		127	147	128	112
Henlagte meldinger *	Trysil	68 (59 %)	73 (57 %)	44 (43 %)	38 (45%)
	Engerdal	2 (15 %)	10 (56 %)	17 (65 %)	13 (46%)

*=En stor andel av de henlagte meldingene i Trysil skyldes at det kommer meldinger i saker hvor barnevernet allerede er inne med undersøkelse eller tiltak. «Rene» henleggelse, der barnevernet ikke er inne i saken fra før og vurderer at det ikke er grunnlag for undersøkelse, gjelder for 2023 i 6 saker (tilsvarer 5%).

<i>Fra Kommunemonitoren:</i>	Trysil	Engerdal	Fylket
Barn med bekymringsmeldinger i forhold til barnebefolkning (2023)	4,8 %	6,2 %	4,6 %
2022-tall (for å vise utvikling/ending)	5,3 %	5,7 %	4,1 %

Antallet meldinger varierer noe over tid, men vi ser at begge kommuner og særlig Engerdal ligger noe over snittet på andel meldinger. Dette er gjenkjennelig fra tidligere år, selv om tallene varierer noe.

4.3. Undersøkelser

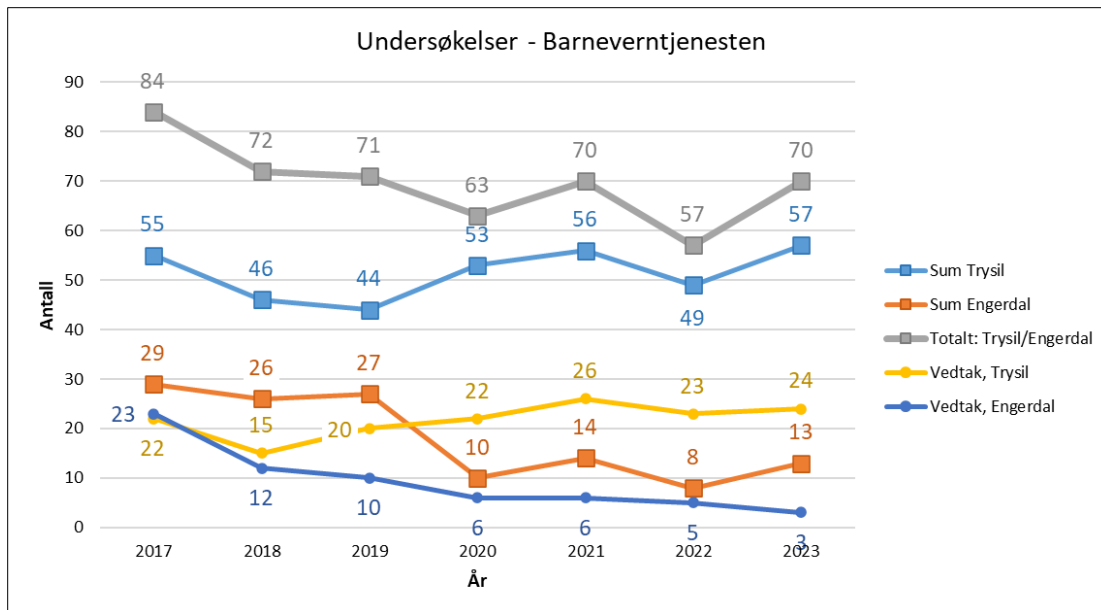
Dersom det er rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak, skal barnevernstjenesten snarest og senest innen tre måneder undersøke forholdet. Barnets helhetlige omsorgssituasjon og behov skal undersøkes, og den skal være systematisk og grundig nok til å kunne avgjøre om det er nødvendig å iverksette tiltak etter loven. Undersøkelsen skal gjennomføres så skånsomt som mulig. Undersøkelser kan gjennomføres selv om familien ikke ønsker det. Barnet skal få mulighet til å medvirke i undersøkelsen. Foreldre og barn over 15 år er parter i saken og har bl.a. rett til å se alle dokumenter i saken. Utfallet av en undersøkelse kan være at:

→ Barnevernstjenesten henlegger saken fordi det ikke er behov for tiltak fra barnevernstjenesten

→ Barnevernstjenesten iverksetter hjelpetiltak med samtykke fra foreldre og evt. barn over 15 år

→ Barnevernstjenesten henlegger saken med bekymring fordi foreldrene ikke samtykker til hjelpetiltak, og det ikke er grunnlag for å fremme sak for barneverns- og helsenemnda

→ Barnevernstjenesten forbereder sak for barneverns- og helsenemnda med begjæring om tiltak (pålagte hjelpetiltak, omsorgsovertakelse eller plassering på barnevernsinstitusjon uten samtykke)

UNDERSØKELSER		Antall 2023	Antall 2022	Antall 2021	Antall 2020
Sum Trysil		57	49	56	53
Sum Engerdal		13	8	14	10
TOTALT: Trysil/Engerdal		70	57	70	63
Henlagt	Trysil	33	26	30	31
	Engerdal	10	3	8	4
Vedtak	Trysil	24	23	26	22
	Engerdal	3	5	6	6

	Trysil	Engerdal	Fylket
Barn med undersøkelser i forhold til innbyggere 0-17 år (2023)	5,4 %	6,7 %	4,4 %
2022-tall (for å vise utvikling/endring)	5,6 %	4,9 %	4,4 %

Det har vært en økning i antallet ferdige undersøkelser i 2023. Tjenesten har fortsatt litt å gå på når det gjelder fristbrudd for gjennomføring av undersøkelser, men likevel med betydelig bedre tall mot året før. Dette må vi si oss fornøyd med opp mot en særs krevende ressursituasjon.

Kommunemonitoren viser at begge kommuner i 2023 har hatt flere undersøkelser enn året før. Prosentvis er Trysil likevel stabilt mens Engerdal igjen har en økende andel. Begge kommuner ligger noe over snittet i fylket. På samme tid er også andelen undersøkelser som henlegges økende, antallet vedtak holder seg stabilt.

I de undersøkelsene hvor det konkluderes med tiltak, er mest vanlige grunnlag for vedtak konflikter i hjemmet eller mellom foreldre som ikke bor sammen, og foreldrenes psykiske vansker. I tillegg også en del på manglende foreldreferdigheter og rusmisbruk hos foreldre.

4.4. Tiltak

→ **Hjelpetiltak:**

Barnevernstjenesten kan iverksette ulike typer barnevernstiltak med samtykke fra partene (foreldre og barn over 15 år):

- Frivillige hjelpetiltak i hjemmet (eks. råd-/veiledningstiltak til foreldre og/eller familien som helhet, støttekontakt, besøkshjem, koordinerings-/ansvarsgruppemøter, fritidsaktiviteter, nettverksmøter)
- Frivillig plassering utenfor hjemmet (eks. beredskapshjem, fosterhjem, institusjon)

Hjelpetiltak skal ha som formål å bidra til en positiv endring hos barnet eller i familien. Hjelpetiltak kan som hovedregel bare settes i verk dersom familien samtykker. Når hjelpetiltak vedtas, skal barnevernstjenesten følge med på hvordan det går med familien. Barnevernstjenesten skal vurdere om hjelpen fungerer etter hensikten eller om det trengs nye tiltak. Barnevernstjenesten skal utarbeide en plan for tiltakene og oppfølgingen. Partene og barnet skal få medvirke.

→ **Omsorgstiltak:**

Hvis frivillige hjelpetiltak ikke er tilstrekkelig for å gi barnet oppvekstforhold som sikrer dets helse og utvikling, har barnevernstjenesten et ansvar for å finne andre muligheter for barnet. Det kan være nødvendig å pålegge hjelpetiltak eller å finne en omsorgsbasis utenfor hjemmet, hvor barnet kan være for en kortere eller lengre periode. I disse tilfellene må barnevernstjenesten fremme sak for barneverns- og helsenemnda. Det er nemnda som fatter et eventuelt vedtak om omsorgsovertakelse eller å pålegge hjelpetiltak. Foreldre og barn over 15 år er parter i slike saker og vil få tilbud om advokatbistand.

Omsorgstiltak vil si at barnevernstjenesten har overtatt omsorgen for barnet etter vedtak i nemnda. De fleste barn/unge under omsorg plasseres i fosterhjem, men det er også noen som plasseres i mer forsterkede fosterhjem eller på institusjon. Barnevernstjenesten har en plikt til å besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig (minimum 4 ganger per år), og i tillegg skal kommunen sørge for at det føres tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjem. Formålet med tilsynet er å føre kontroll med at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet. Kommunen skal føre tilsyn med barnet så ofte som nødvendig, i utgangspunktet minimum fire ganger i året. For barn plassert i Trysil/Engerdal av andre kommuner, har vi ansvaret for tilsynsordningen også for disse barna. Kommunenes ansvar for oppfølging på fosterhjemsområdet har økt med barnevernsreform og ny lov. Fokuset ved fosterhjems plasseringer er også enda tydeligere på at det skal etterstrebes plasseringer i slekt og nettverk, at foreldre skal følges opp tett og at det skal jobbes for mest mulig midlertidighet ved at foreldrene skal få tilbake omsorgen for barnet.

TILTAK	Antall 2023	Antall 2022	Antall 2021	Antall 2020
--------	-------------	-------------	-------------	-------------

Hjelpetiltak i hjemmet (251)	Trysil	50	58	69	66
	Engerdal	10	18	22	24
Omsorgstiltak, tiltak utenfor hjemmet (252)	Trysil	12	11	9	9
	Engerdal	5	3	3	4
Tilsyn	Trysil	11	11	14	14
	Engerdal	1	1	4	4
Sum egne tiltak Trysil		62	69	78	75
Sum egne tiltak Engerdal		15	21	25	28
TOTALT: Trysil/Engerdal		77	90	104	103

* Tallene varierer noe etter hvilke kilder man bruker

	Trysil	Engerdal	Fylket
Barn med tiltak i forhold til innbyggere i aldergruppen 0-17 år (2023, 2022-tall i parentes for å vise utvikling/endring)	5,3 % (5,3%)	5,7 % (6,9%)	4,1 % (4,3%)
Barn som bor utenfor hjemmet i løpet av året i forhold til innbyggere 0-17 år (2023, 2022-tall i parentes for å vise utvikling/endring)	0,7 % (0,7%)	Ikke tall	1,2 % (1,3%)
Andel fosterhjemstiltak i familie/nettverk (2023)	23 %	10 %	12 %

Både Trysil og Engerdal ligger over snittet i ft andel barn med tiltak. «Som vanlig» kan barnevernstjenesten rapportere om at man med noe bedre utbygd hjelpeapparat i kommunene ville flere enn i dag kunne få hjelp utenfor barnevernet. Dette har vært og vil fortsatt være tema arbeidet med rigging av oppvekstsektor, kommunens hjelpeapparat og det forebyggende arbeidet/tidlig innsats. Begge kommuner har noe nedgang i antall tiltakssaker i 2023, noe som har vært trenden de siste årene. Omfanget av tiltak som settes inn er jevnt over mer omfattende enn før, noe som for så vidt er i tråd med intensjonen i Barneverns-/Oppvekstreformen, men som er krevende for tjenesten. Det poengteres igjen viktigheten av å bygge ut øvrig hjelpeapparat tilsvarende, slik at enkelte tiltak som barnevernstjenesten tradisjonelt har hatt heller kan ivaretas fra andre.

Tidligere år har man rapportert på oppfylging av lovkrav knyttet til oppfølging av barn og fosterhjem samt oppfylging av tilsynskrav. Disse tallene vises ikke lenger i kommunemonitoren, men også i 2023 har man lyktes med å oppfylle lovens krav om tilsyn og i stor grad også oppfølging av fosterbarn. Den faste 20 % stillingen som tilsynsfører er fortsatt nøkkelen til dette. På fosterhjemsområdet har mye av 2023 vært preget av sykefravær, redusert kapasitet og behov for innleie for å ivareta fosterhjemsområdet, så som varslet er tallene for 2023 noe dårligere enn for 2022, men likevel akseptabelt tatt i betraktning situasjonen i tjenesten.

Ettervern: Når ungdommen samtykker, kan tiltak som er iverksatt før barnet har fylt 18 år opprettholdes eller erstattes av andre tiltak som er omhandlet i barnevernsloven, inntil barnet har fylt 25 år. Formålet med ettervern er å ivareta ungdommer som har hatt tiltak fra barnevernstjenesten, og som fortsatt trenger bistand og støtte etter nådd myndighetsalder i overgangen til voksenlivet. Per 31.12.23 har vi 8 barn på ettervern; 3 i Trysil og 5 i Engerdal.

4.5 Kvalitet

Avvik. I 2023 registrerte barnevernstjenesten totalt 25 tjenesteavvik, mot 23 i 2022, 20 i 2021, 58 i 2020 og 39 i 2019. De aller fleste avvik registrert i 2023 dreier seg om fristbrudd i undersøkelser samt manglende tiltaksplaner og evaluering av tiltaksplaner. Det er ingen avvik med høy alvorlighetsgrad.

Det er i 2023 registrert 1 HMS-avvik knyttet til vold/trusler mot ansatte i tjenesten.

Tilsyn. Statsforvalteren har hvert år tilsyn med enkelte kommuner. Trysil/Engerdal hadde våren 2023 tilsyn knyttet til oppfølging av plasserte barn. Tilsynet konkluderte med 1 lovbrudd; *Trysil kommune har god praksis for oppfølging av barn i fosterhjem, men et internkontrollsystem som ikke sikrer hele oppfølgingsarbeidet. Styringen med planlegging av oppfølgingen, med å sikre fosterbarnas medvirkning og faglige vurderinger i oppfølgingen, har mangler som gir for stor fare for svikt.* Kommunen sendte tilsvarende plan for lukking av avvik og skal etter planen ha lukket alle avvik innen 1.5.24. Tiltak og rutiner vil etter dette søkes implementert i tjenesten.

I tillegg kan Statsforvalteren opprette tilsynssaker i enkeltsaker, samt behandle klagesaker. Trysil/Engerdal har svært lavt omfang av dette, ingen saker i 2023.

Brukerundersøkelser og oppfølging av denne. En enkel brukerundersøkelse ble gjennomført høsten 2020 sammen med de andre barnevernstjenestene i SÅTE. Ny undersøkelse var tenkt gjennomført i 2023, men dette har ikke latt seg prioritere. Det er uvisst hvor realistisk det er å få gjennomført i 2024.

Tidsfrister 2023. Tall fra Statsforvalteren (Kommunemonitoren operer med noe andre tall):

Kommune:	Engerdal	Trysil	Snitt Innlandet
Totalt avsluttet saker	14	123	
Fristbrudd	1	9	
Saker over frist ikke godkjent	1	0	
Total % over frist	7,1	7,3	2,4
Henlagt totalt	10	52	
Henlagt %	71,4	42,3	50,1

Som nevnt under tidligere avsnitt er det fortsatt litt høye tall på fristbrudd på gjennomføring av undersøkelser innen lovens krav på 3 måneder. Tallene er likevel svært mye bedre enn for 2022, der prosentvis fristbrudd var på hhv 33 % (Engerdal) og 11 % (Trysil). I rapport for 2022 antydes det at man framover vil kunne avslutte flere undersøkelser innen 3-månedersfristen, og det er gledelig å se at utviklingen går i riktig retning. Engerdal ligger høyt på henleggelse av saker og primært undersøkelser, men det synes som om det er noe tilfeldig ut fra sakene man har hatt og sier ikke noe om at det meldes «feil».

Fagutvikling.

- Tjenesten har tidligere hatt ekstern veileder inne for å hjelpe til med fagutvikling og implementering av nye rutiner. De siste årene har vi ikke hatt dette, men man vurderer fortløpende behov og kapasitet for å ta opp igjen dette.
- Bufdir har iverksatt en kompetansesatsing for kommunalt barnevern, og her har barnevernstjenesten i Trysil og Engerdal deltatt aktivt på flere områder over flere år. I 2023 har vi deltatt i 2 Læringsnettverk, der fokuset har vært hhv 1) Forbedring i fosterhjemsomsorgen (avsluttende arbeid, vært vanskelig for Læringsnettverket å komme helt i mål) og 2) Kompetanseheving på forvaltning og observasjon/tiltak (også her mangler det litt på å komme helt i mål).
- I tillegg har tjenesten etterhvert flere ansatte med anbefalte videreutdanninger, og har også i 23/24 under utdanning. Det er fortsatt en vei å gå her. Se for øvrig eget punkt om kompetanse lenger ut.
- Vi følger med på tilbud knyttet til kurs og har en bevissthet om hva som er ønsket og/eller nødvendig for tjenesten at vi deltar på. Det har vært vanskelig å prioritere tid til dette i 2023, men vi har to ansatte som har fullført opplæring i Sinnemestring – Brøsetmodellen, som er et utdanningsprogram for fagfolk som møter utøvere av vold i nære relasjoner. Etter utdanningen kan disse jobbe terapeutisk med sinne- og voldsproblematikk, enten individuelt eller i grupper.
- Vi har fortsatt fokus på kvalitet og utvikling internt. I de ukentlige fagmøtene etterstrebes det å ha et konkret tema som gjennomgås og som fører til større eller mindre endringer av egen praksis, og i tillegg har vi egne interne fagdager.
- I Trysil har flere ledere og nøkkelpersoner tatt en kursrekke i regi av KS Agenda kalt «Ledelse av helhetlige tjenester til barn og unge – Alt henger sammen med alt». Dette har gitt et godt grunnlag for videre utvikling av

samarbeid og tjenesteutvikling på tvers av enheter og er noe som følges opp videre i samarbeid med bl.a. kommunalsjef.

- I november 2023 gikk vi over til nytt fagsystem, Visma Flyt Barnevern. Både spennende og krevende på samme tid.

4.6. Økonomi

Det har også for 2023 vært litt utfordrende å ha fullstendige og korrekte tall til rapportering av budsjett og regnskap. Det har imidlertid også i 2023 vært løpende dialog mellom enhetsleder og økonomi for å sikre at man likevel har hatt god nok oversikt og kontroll, og ved årsslutt rapporteres det om god og ansvarlig økonomisk kontroll.

Utgifter til tiltak (251 og 252) dekkes av den enkelte kommune etter hva som er barnets hjemkommune.

Regnskap 2023 Trysil:

Barnevern – Trysil kommune 2901	Funksjon	2023
		Regnskap
Andel felles – Barnevernstjeneste	244	5 696 325
Trysil – Barnevernstjenester	244	705 502
Trysil – Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av bvtj.	251	1 402 522
Trysil – Barnevernstiltak når barnet er plassert av bvtj.	252	7 151 460
B-Sum Barnevern – Trysil kommune		14 955 809

Regnskap 2023 Engerdal:

Barnevern – Engerdal kommune 2902	Funksjon	2023
		Regnskap
Andel felles – Barnevernstjeneste	244	2 484 974
Engerdal – Barnevernstjenester	244	84 404
Engerdal – Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av bvtj.	251	138 946
Engerdal – Barnevernstiltak når barnet er plassert av bvtj.	252	1 591 003
B-Sum Barnevern – Engerdal kommune		4 299 328

Indikatorer knyttet til økonomi, tall fra Kommunemonitoren for 2023:

Indikatorer (Bufdirs kommunemonitor, 2023-tall, med 2022-tall i parentes for å vise utvikling/endring)	Trysil	Engerdal	Fylket
Utgifter per barn i befolkningen 0–17 år	14.115 (11.235)	22.508 (26.676)	17.131 (16.002)
Utgifter per barn i barnevernet	155.837 (122.366)	173.760 (217.680)	221.209 (203.633)
Utgifter per barn med hjelpetiltak i hjemmet	27.490 (36.245)	11.583 (15.786)	59.258 (60.569)
Utgifter per barn som bor utenfor hjemmet	650.091 (334.571)	530.333 (358.571)	546.803 (498.245)

Andel av kommunens totale utgifter som går til barnevern	2,7 % (2,2%)	2,9 % (3,9 %)	4,0 % (3,9%)
--	-----------------	------------------	-----------------

Engerdal har fortsatt jevnt over en utvikling med klar reduksjon av utgifter på barnevernsområdet etter flere år med høye utgifter, og ligger nå relativt lavt på utgifter til barnevern (under fylkessnittet). Dette henger selvsagt sammen med reduksjon av antall barn/unge som trenger hjelp fra barnevernstjenesten, men også at man etter flere år har klart å ta ned en del av de tiltakene som krevde mye de første årene etter oppstart av samarbeidet. **Trysil** ligger fortsatt svært lavt på utgifter til barnevern, primært nok fordi man har en høy kostnadsbevissthet i tjenesten og at man i stor grad benytter egne tiltak, særlig familieveileder. Når det gjelder den store økningen i utgifter til barn som bor utenfor hjemmet, klarer ikke leder per nå å se hva som kan ha skjedd her. For Trysils del kan noe forklares med institusjonsplassering, som er et svært dyrt tiltak, og også noen fosterhjems plasseringer hvor det har vært behov for å gå inn med mer forsterkningstiltak. For Engerdals del synes økningen uforståelig og leder mener det må være en feil i tallgrunnlaget her. Det er opprettet dialog med Bufdir rundt dette, og det er behov for å gå mer inn i både tall og utregningsmodeller.

Ved avslutningen av 2023 og utover i 2024 ser man behov for innleie for å dekke opp for noe av vakansene i bemanningen og sikre at tjenesten oppfyller lovkrav og drifter forsvarlig. Man ser også den samme tendensen som de senere årene med mer behov for bruk av ekstern kompetanse samt noen svært dyre enkeltsaker der det er behov for å kjøpe både kompetanse og ressurser i form av personer til å utføre tiltak. Som tidligere rapportert må man nok påregne noen slike saker, men barnevernstjenesten ønsker fortsatt at man ser på både ressurs situasjonen i tjenesten og i kommunen som sådan samt hvordan man sammen rigger og koordinerer hjelpeapparatet i kommunen. Å kunne være rigget for å ta noe mer selv vil fort kunne spare inn en del utgifter, og er også mer i tråd med oppvekstreformens intensjoner.

5.0 Samarbeid:

Samordning og samarbeid er sentralt for å gi barn og familier rett hjelp til rett tid, og et av barnevernets nasjonale kvalitetsmål er at innsatsen skal være samordnet og preget av kontinuitet. Samordning og samarbeid innebærer å koordinere «hvem som gjør hva», sørge for at de ulike tjenestene jobber mot samme mål og at nødvendig og tilstrekkelig informasjon deles mellom tjenestene for å hjelpe barnet best mulig. Barnevernet er helt avhengige av samarbeid med en rekke aktører, som helsestasjon/skolehelsetjeneste og familieterapeut i Trysil, og med PPT, politi, skoler/barnehager, rus- og psykiatritjeneste, øvrige helsetjenester m.fl. Vi deltar i flere samarbeidsfora i begge kommuner, både rundt enkeltbarn/-familier og mer på

systemnivå. Eksternt er særlig BUP/psykiatrien og det regionale barnevernet viktige samarbeidspartnere. Erfaringen i det senere er at samarbeidet med BUP er utfordrende, særlig med BUP Elverum. Familievernkontoret er også ofte fraværende i samarbeidet. Som rapportert om også før er det en utfordring at mange av de eksterne samarbeidspartnerne ofte skyver sakene tilbake til kommunen.

Nevnte fokus på en tettere samordning på tvers av tjenester i Oppvekstsektoren i Trysil har fortsatt gjennom hele 2023. Særlig fokus har det vært på å samarbeide slik at man unngår at barn/unge/familier faller utenfor og ikke får hjelpen de trenger. Dette er et pågående og kontinuerlig arbeid. I forbindelse med lovkravet om at alle kommuner skal ha en plan for det forebyggende arbeidet har det gjennom 2023 vært jobbet med temaet i begge kommuner, og man nærmer seg nå ferdige planer i begge kommuner. På grunn av ressursituasjonen har barnevernstjenesten dessverre ikke fått deltatt så aktivt som ønsket i Engerdals planarbeid.

6.0 Utfordringsbildet:

Barnevernsreformen/oppvekstreformen

Det er også i tidligere rapporter redegjort for denne, men siden det nå er nyvalgte kommunestyre gjentas likevel dette noe i årets tilstandsrapport. Barnevernsreformen eller Oppvekstreformen trådte i kraft 1.1.2022, og ny barnevernslov kom 1.1.2023. Begge innebærer en stor endring for tjenesten og tjenestetilbudet. I tillegg innebærer reformen bl.a. endret finansieringsmodell og flytting av ansvar og myndighet fra stat til kommune. Noe av formålet er å stimulere kommunen til mer forebyggende arbeid samt å utvikle og bruke flere lokale tiltak, for gjennom det å redusere behov for de tyngre og mer inngripende og kostnadskrevede tiltakene.

- **Forebygging:** kommunen gis økt ansvar for forebygging og tverrfaglig samarbeid, noe som berører andre tjenesteområder minst like mye som barnevernet. Begge kommuner jobber som nevnt med planer for det forebyggende arbeidet. Noe av det sentrale i begge kommuner er å avklare hva kommunene trenger av mer forebyggende og lettere tiltak, hvor i tjenesteapparatet tiltak skal legges, og hvordan ansvar skal fordeles og hvordan det skal samhandles.
- **Økonomi:** et av virkemidlene for å nå statens mål om å komme inn tidligere, er å gi kommunene større økonomisk ansvar for tiltak i barnevernet. Dette innebærer at kommunens egenandelssatser til en del tiltak har økt kraftig, men overføringene i ramma skal også være økt. Gjennom dette sier staten at de gir kommunene økt økonomisk handlingsrom til å bygge opp gode lokale tilbud til familier som trenger tett oppfølging, og sterke insentiver til å prioritere dette arbeidet. Samtidig innebærer det også en økt usikkerhet knyttet opp til det økonomiske, særlig ved behov for nye og omfattende tiltak. Det er vanskelig å

si hvordan reformen helt konkret slår ut økonomisk da tallene er vanskelige å «spore» i tildeling.

- **Tiltak:** Det er store endringer i kommunens ansvar for tiltak, særlig på fosterhjemsområdet. Det er flere oppgaver hvor kommunene tidligere har fått bistand fra staten som nå forventes løst av kommunene. På fosterhjemsområdet skal barnevernstjenesten ta mye mer ansvar for oppfølging og veiledning, både til fosterhjem og biologiske foreldre, og følge tettere opp enn det som kanskje har vært lagt opp til fram til nå. Alt dette gjør at man ser behov for mer ressurser både i form av kompetanse og ansatte.

Barnevernstjenesten savner et noe mer kvalitativt og oppdatert støttesystem på overordnet nivå for å bistå kommunene til å ta de nye oppgavene. Det gjør arbeidet krevende og særlig i en tid der både barnevern og andre enheter i kommunen har nok andre utfordringer. Vi mener likevel fortsatt at barnevernstjenesten i Trysil og Engerdal sammen med øvrig hjelpeapparat har gode forutsetninger til å kunne håndtere de nye kravene, selv om det naturlig nok tar litt tid.

Bemanning.

2023 har vært et svært krevende år for barnevernstjenesten. Flere saker krever stadig mer, lovkravene øker, ny lov/reform gir kommunen og tjenesten nye krav og føringer, vi har hatt tilsyn og det er innført nytt saksbehandlingssystem. Opp i alt dette har det vært noen utskiftninger i personalet, og ikke minst har sykefravær og annet fravær økt voldsomt. Ressurssituasjonen på personellsiden har siden sommeren 2023 vært særdeles utfordrende. Tjenesten sliter med å klare å opprettholde forsvarlighet både saksbehandlings- og personalmessig. Vi er ikke større enn at vi er sårbare for fravær/vakans og ved evt. utskiftninger. HMS-kartlegging viser da også svært mye arbeidsrelatert press og en opplevelse av at avdelingen mangler tilstrekkelige ressurser for å utføre arbeidet. Det settes inn ekstern veiledning mtp ivaretagelse av gruppa og miljøet oppi dette. Per nå er noe av vakansen dekket av innleide konsulenter, men situasjonen er helt på bristepunktet og må avklares innen rimelig tid.

	Trysil	Engerdal	Fylket
Antall barn med undersøkelse/tiltak per årsverk (2023)	23	10	12

Isolert sett er Engerdal pt godt rustet bemanningsmessig. På den andre siden er tallene for Trysil dyster lesing, og bør legges merke til av de som har det overordnede ansvaret for barnevernstjenesten og de ansatte. Det bør være unødig å si at presset på de ansatte er urimelig høyt og at dette er på vei inn i en negativ spiral.

Familieveilederen som jobber mer fleksibelt og mer tiltaksrettet enn øvrige ansatte i tjenesten fyller en viktig funksjon for å sikre tilpassede tiltak, økt fleksibilitet og tettere oppfølging av brukere. Når barnevernstjenesten/kommunen framover skal ha mye mer tiltak selv, tror vi at det er helt nødvendig å se på flere slike stillinger, enten de ligger i barnevernstjenesten eller andre steder i kommunen. Dette er et område man er nødt til å styrke både i form av personell men også med enda bredere kompetanseområder.

	Per 1.1.2024	Bemannet per 1.1.24
Trysil inkl. leder	7,45	
Engerdal	3,25	
Samlet	10,7	6,2

Kompetanse

Det er via ny lov økte kompetansekrav til ansatte i barnevernet. Lovendringen gjelder fra 1.1.23, med tid til innføring til 2031. Det stilles da krav om mastergradsutdanning for ansatte og ledere, alternativt 4 års arbeidserfaring fra barnevernet og min. 30 stp relevant videreutdanning. For Trysil/Engerdal gjelder dette 10 årsverk.

I barnevernstjenesten i Trysil og Engerdal er det per 1.2.24 én ansatt med master, tre av de fast ansatte oppfyller kravene om 4 år + minst 30 stp. samt at en femte ansatt er under utdanning og er etter planen ferdig våren 2024.

Lovkravet innebærer at kommunen må legge til rette for at ansatte får tatt nødvendige videreutdanninger, og at det må stilles høyere krav ved rekruttering av nyansatte. Videre må det påregnes økonomiske konsekvenser gjennom økte lønnskostnader til barnevernsansatte. En av hovedutfordringene knyttet til de nye kompetansekravene er å klare å sikre kontinuitet og forsvarlighet i daglig drift samtidig som flere antas å være under utdanning. Videre er det viktig å sikre en forutsigbarhet og forsvarlighet ved fastsettelse av lønn. Parallelt er det vanskelig å få plass ved flere av de aktuelle videreutdanningene. Det er fortsatt en del uklarheter knyttet til hvordan dette ser ut framover, både hvordan man fra sentralt hold legger opp til utdanninger og avlønning, om lovendringen faktisk kan bli omgjort, og hvordan vi skal tenke om det i Trysil/Engerdal. Jobben med kompetanseplan og plan for avlønning er foreløpig satt litt på vent i påvente av noe flere avklaringer samt en bedret ressursituasjon.

Faglige utfordringer

- Utfordring med frister i saksbehandling er nevnt og har vært en utfordring over flere år. Det jobbes kontinuerlig med forbedring av rutiner, og håper vi ser

konturene av noe bedring her. Ressurssituasjonen i tjenesten kan imidlertid gjøre dette mer utfordrende.

- Tiltaksarbeid er et annet felt som det kontinuerlig må jobbes med. Det er viktig å ha godt nok tilpassede hjelpetiltak for det enkelte barn/den enkelte familie, og ha den kompetansen og de ressursene som trengs for dette. Vi mener at kommunene med fordel burde se på egen utbygging av kompetanse og tiltaksvifte, ikke minst slik at flere saker kan løses utenfor barnevernet. Viktig er det også å ha god nok evaluering av tiltakene og effekt, samt å styrke brukermedvirkningen.
- Når det gjelder fosterhjemsområdet er dette et felt hvor man burde hatt bedre utbygde tiltak. Dette har så langt ikke vært realistisk å få på plass, all den tid man mangler ansatte. En del rutiner kommer mer på plass når man jobber med lukking av lovbrudd etter tilsyn, men også andre sider ved fosterhjemsområdet må jobbes mer med for at man har det som forventes mer på plass.
- I det daglige er det også en utfordring at man må forholde seg til to ulike hjelpeapparat og også to ulike styringslinjer.
- Med kompetansekravene kan rekrutteringsmulighetene være utfordrende, og vi ser at det særlig ved midlertidig vakans er vanskelig å rekruttere erfarne saksbehandlere.